

Når jord er i veien

For 25 år siden sto en flunkende ny E6-trasé mellom Trondheim og Stjørdal ferdig. Utbyggingen var kontroversiell, blant annet ble demonstranter som lenket seg fast i protest mot utbyggingen, arrestert og bøtelagt. Å hindre tap av matjord var en av kampsakene til demonstrantene.

Nå skal veien utvides, og nye 140 dekar prima kornjord står i fare.

Noen ganger er matjord i veien for nødvendig samferdselsutbygging, men i denne saken nord for Trondheim er det mye som skurrer. Som den berørte bonden på Leistad i Malvik påpekte i tirsdagens Nationen, er det ikke bare arealene som går tapt i selve veiinnngrepet som er problematisk: Kvaliteten på arealer som brukes til rigg og

midlertidige omkjøringer svekkes betydelig.

Ifølge gårdbrukeren er det først nå at disse tilstøtende arealene har begynt å komme i god stand igjen etter forrige utbygging. Nå rykker anleggsmaskinene og riggene inn igjen. Det er betenkelig at hovedveiutbygginger som E6 ikke blir planlagt med en lengre levetid enn et par tiår.

Den gangen ble altså ikke veien dimensjonert til å håndtere trafikkveksten. Denne gangen virker det som om Vegvesenet er i ferd med å ramle i den motsatte grøfta – nå framstår planene overdimensjonerte. Blant annet planlegges det to arealkrevende rundkjøringer med av- og påkjøring i Leistad-krysset. Varaordfører Knut Sjøvold overdriver ikke når han karakteriserer veien som krysser E6 på Leistad som en skarve bygdevei. Her burde

Oppsummert

Ny utbygging

1 Etter bare 25 år skal E6 nord for Trondheim utvides.

Jordvern

2 Utbyggingen setter nye 140 dekar matjord i fare.

Konflikt

3 Utbygginger av hovedinnsfartsåre til byene er ofte i konflikt med den beste matjorda.

det være mulig å spare mye matjord, selv med en utbygging.

Det er ikke bare i Trondheim det planlegges utvidelser av hovedinnsfartsårer. Nå går debatten høyt om planene for ny E18 mellom Oslo og Akershus. Flere tar til orde for å skrinlegge planene. Heller enn å forsøke å bygge bort bilkøene, bør det satses mer på kollektivtrafikken.

Det ville vært bra for miljø, folk og matproduksjon. Ulempen med veiutbygginger rundt de store byene er at det også er her den beste matjorda ligger. Kostnadene ved å legge matjord under asfalt vil bare bli høyere og høyere i framtida.

I stedet for å ukritisk øke kapasiteten på hovedveiene, bør en lete etter andre gode alternativer til å frakte varer og folk inn og ut av byene.

SAGT

av andre

FOTO: BJARNE BEKKEHELEN AASE

Landbruksminister: Sylvi Listhaug.

Til tross

* «Jeg ønsker sterkt at landbruksministeren og alle andre skal vite at hun ikke skal ha noe av æren for at vi startet opp med melkeproduksjon. Om landbruksministeren på noe vis hadde innvirkning på valget vårt, så var det i negativ retning. Skulle vi virkelig tørre å satse på tross av en blå-blå regjering, og med Listhaug som landbruksminister? Nei, du Listhaug. Vi startet med melkeproduksjon på tross av deg. Dersom Listhaug hadde tatt seg tid til å sette seg litt bedre inn i situasjonen vår, er det ikke sikkert hun hadde ønsket å ta på seg æren for produksjonen vår heller. Vi er ikke den typen bønder Listhaug ønsker. Vi er små, vi bor i utkanten og vi trives med det.»

Marit Anna Morken, nyslått melkebonde og listekandidat for Senterparti i Verdal, vil i et leserbrev i Trønder-Avisa ha seg frabedt at landbruksministeren tar nyetableringen til inntekt for regjeringens landbrukspolitikk.

Milliardran

* «Tar du først mer enn 70 milliarder kroner fra de fattige, kan du ikke skryte av at du gir tilbake én milliard i nødhjelp til dem. Dette er uansett et milliardran.»

KrF-leder Knut Arild Hareide om Frps kuttforslag i bistandsbudsjettene fra 2006 til 2013. Han synes ikke partiets satsing på å hjelpe flyktninger i «nær-områdene» er troverdig, skriver Aftenposten.

Nationen arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale bes ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. PFU holder til i Oslo, tlf. 22 40 50 40. Epost: pfu@presse.no

Dette er Løten

DAGENS GJEST

Hva skjer med innbyggernes identitet og selvfølelse når en liten kommune skal slås sammen med en større? Hva skaper identitet og hvilke verdier er det viktig for et lokalsamfunn å ta med seg videre i en storkommune? Det var spørsmålene Steffen Laursen, selv en innflyttet danske til Løten i Hedmark, stilte seg på høstparten i fjor. Gjennom filmede intervjuer har han spurt gamle og unge, barnefødte og tilflyttede løtensokninger om hva det vil si å bo i Løten i 2015. Svarene er sammenfattet i utstillingen Dette er meg – og dette er Løten som i disse dager kan sees hos Klevfos industrimuseum.

Ådalsbruk i Løten var på slutten av 1800-tallet det største industrietat mellom Oslo og Trondheim. Aadals Brug Mekaniske Verksted og Jernstøperi var, selv i en nasjonal målestokk, en pionerbedrift kjent for sine innovative og dyktige ingeniører og arbeidere. Her var også en av landets første cellulose- og papirbedrifter, Klevfos Papir & Cellulosefabrik, som i dag er bevart som et industrimuseum. I tillegg hadde kommunen det landskjente Løten Brænderi, som produserte sprit

og etter hvert også saft og syltetøy. I dag er nesten all industri nedlagt. Den eneste gjenværende bedriften av noen størrelse er Nyhuset Bruk, en trevarefabrikk som produserer dører og vinduer, mens offentlig sektor og servicenæringen i Løten og nabokommunene Stange, Hamar og Elverum har overtatt som de største arbeidsplassene. Landbruket står, nå som før, sterkt, men med langt færre sysselsatte enn tidligere.

Men det er flere endringer. Siden 1970-tallet har befolkningen fått en tilvekst av innflyttere, både fra Norge, men ikke minst fra fjerne land. Først kom det vietnamesiske båtflyktninger, senere fulgte en kontingent fra det krigsherjede Bosnia, mens flyktningene på 2000-tallet har kommet fra Iran, Somalia, Eritrea og Elfenbenskysten. I tillegg til flyktninger har det også vært en økende innvandring knyttet til arbeidshjelp i landbruk og håndverk. Løten oppleves i dag som et sted man bor, der barn vokser opp og senere flytter fra for å få utdanning, og som man kanskje kommer tilbake til når man blir gammel.

Men hva med identiteten? Henger den med i utviklingen, eller er det tidligere tiders Løten som fremdeles dominerer forestillin-

Sjur Harby

Sjur Harby er arkeolog og skribent

SAMMENSLÅING

«Hva vil skje ved en eventuell kommunesammenslåing der Løten blir del av noe mye større?»

gen vår når vi snakker om hvor vi kommer fra? For hva skjedde med menneskene her, med bygda og stasjonsbyen på veien fra et innovativt industrisamfunn med et aktivt landbruk og skogbruk til en multietnisk sovekommune? Og hva vil skje ved en eventuell kommunesammenslåing der Løten blir del av noe mye større? Vet vi hvem vi er og hva vi har?

Steffen Laursens prosjekt går tett innpå. Nærmere 60 personer i alle aldre får de samme ti spørsmålene. Hva tenker du om å bo her? Savner du noe? Hva tenker du om fremtiden? Hva tror du folk utenfra tenker om Løten? Hvem er de viktigste personene i livet ditt?

Likevel er det kanskje svarene på det siste spørsmålet som rører mest: Fortell om din beste venn. For da handler det ikke lenger om nye og gamle kommunegrenser, men om lojalitet, trofasthet og respekt mellom mennesker på tvers av landegrenser og uavhengig av alder, legning og kjønn. «Det er Magnus», sier Joakim på 17 år. «Han stiller opp for meg, og så stiller jeg opp for ham – vi 'backer up' hverandre når vi må.»

Og det er kanskje den største verdien i et storsamfunn der ensomhet er blitt en folkesykdom.

Sjefredaktør:
Mads Yngve Storvik
mads.storvik@nationen.no

Politisk redaktør:
Kato Nykvist
kato.nykvist@nationen.no

Nyhetsredaktør:
Rino Andersen
rino.andersen@nationen.no